

Előfizetési feltételek:
 Egész évre 6 frt. — kr.
 Félévre 3 " — "
 Negyedévre 1 " 50 "
 Egyes szám 10 kr.

HALADÁS

Hirdetések díja:
 4 hasábos petsor 5 kr.
 Nyiltérben . 20 kr.
 Bélyegdíj egyes hirdetésnél . . 30 kr.

Társadalmi, tanügyi, közgazdasági és ismeretterjesztő közlöny.

Szerkesztőségi iroda:
 Főter 5. sz. a. hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Megjelen:
 Szerdán és Szombaton.

Kéziratok:
 Vissza nem adtnak.

Kiadóhivatal:
 VOLCZ B. könyvnyomdája. Mindennemű pérzek hirdetések és reklamatok ide intézendők.

Előfizetési felhívás.

Lapunk ujévvel II-ik évfolyamát kezdi meg.

Megfeleltünk-e a folyó évben feladatunknak? Mi magunk és működésünk felett bírálatot nem mondunk.

A közönség részéről tapasztalt támogatás, s a magyar sajtó részéről nyilvánult elismerés bizonyíték a mellett, hogy kötelességünket teljesítettük.

Felölünk s jövőre rovatokat nyitunk, a közigazgatási, igazság-adó-, tan-, ipar- és kereskedelem szóval mindazon ügyeknek, melyek közönségünket első sorban és közlelő érdeklík. A hivatalos kinevezéseket, országgyűlési és csatateri tudósításokat rövid kivonatban hozni fogjuk; iparkodni fogunk, hogy tárczáink, és hirrovatunk érdekes olvasmányokat nyujtson olvasóinknak; közgazdasági rovatunk vezetésére pedig egy szakembert volt szerencsénk megnyerni; szóval olyan lapot szándékozunk adni, mely önálló legyen s ne éljen a fővárosi sajtó kegyelméből.

Jeles eredeti munkák által fogunk iparkadni becsünket fenntartani, s más lapokból mint eddig, ezután is csak oly közleményeket fogunk át venni, a melyek kiváló értékkel és fontossággal bírandanak.

A fővárosból és kolozsvárról rendes munkatársakat voltunk szerencsések megnyerni, a kik minden fontosabb mozzanatról értesíteni fognak, szóval iparkodni fogunk, hogy a provincián az elsőséget megnyerjük.

Czélunk felé sikeresen azonban csak úgy törhetünk, ha a t. közönség támogatásával találkozunk.

Oly feltétel, melynélkül nincs élet. --- Kérjük tehát e kegyet e támogatást.

FÜGGETLENSÉGÜNKET MINDEN IRÁNYBAN MEGŐRIZZÜK, ostarozni fogunk mindent a mi rossz, s mindent támogatunk a mi jó

Privát érdekeket legyezni nem fogunk, mert CSAK ADDIG LESZ INDOKOLVA LÉTÜNK, A MIG FÜGGETLENEK MARADUNK

Kérjük tisztelt közönségünket, hogy lapunkat ezentul is támogatni, s ujévre az előfizetést megújítani méltóztassék.

„HALADÁS“ szerk.

LAPUNKRA ELŐFIZETHETNI:

Január — Márcziusra	1 frt. 50 kr.
Január — Juniusra	3 frt. — —
Január — Deczemberre	6 frt. — —

A kiállítás csinoságára, valamint a szétküldés pontosságára nézve ezután is minden lehetőt meg fogunk tenni.

Az előfizetések mielőbbi beküldését annyival inkább kérjük, mert a lapunk iránt mindinkább mutatkozó pártolás miatt, megeshetik, hogy a később jelenkező előfizetések egy részét — csak hiányosan elégithetnők ki.

a kiadóhivatal

A botrányok ellen.

Az ország fővárosában a népgyűlések botrányos utcazi szemtelenségé fajultak.

Nagyon szomorú.

Mi, a kik annyira féltjük a törvény által biztosított jogainkat — ezen eseményeket lelkünkbenől fájlaljuk.

A népgyűlés joga felette szép, felette üdvös; mert oly jog az, mely hatalmát a népnek biztosítja s tért ad véleménye, meggyőződése nyilvánítására.

De a mily mértékben tudjuk becsülni e jogot, ép oly mértékben kívánjuk e jog megszüntetését, ha látjuk, hogy minden népgyűlés oda fajul, miszerint a vagyonbiztonságot és személy szabadságot veszélyeztesse, mert ugy vagyunk meggyőződve, hogy jobb a jogot nem élvezni, mint látni a kedélyeket forrongásban, látni a csöcselék árját, mint söpör mindent a mi utjába akad; megtámadni a vagyont, és személyt.

Oly jog, mely ilyenekre ad alkalmat. veszélyes.

A népgyűlés célja nem lehet botrányokat előidézni, vagyont és személyt meg támadni, s a mig a

népgyűlés ünnepélyes kifejezést ad a nép akaratáról, a mig hatalmas szavát komolyan a netalán veszélyeztetett jogokért, vagy keletkezhető veszélyek elhárítása érdekében emeli, — addig respectálni fog és hatást fog tenni minden irányban.

De így, mint Budapesten láttuk, a népgyűlés min lennek használ, es ak az ügynek nem, melyet védeni látszik.

Ép azért csak helyeselhetjük a kormányelnök az crszágházban tett ígérését, hogy az ily népgyűléseket egyelőre betiltja.

Ránk Európa szeme néz, Európa szeme kíséri mozdulatainkat, nem czégrezhetjük magunkat Európa előtt macskazenékkal, ablak betöréssel, mert mi higgadt népnek tartjuk a magyart; alkotmányos ország a miénk és utcazi szemtelenségekkel terrovizálni akarni a kormányt és parlamentet, mely gyökeres metszést igényel.

(—)

A porta hivatalosan megezőfolja Ozman pasa halálát.

Kamirliből távirják a „Standard“-nak: Csütörtökön ujra megkezdődött az ágyuzás. Baker megerősítette a nyugati redouteokat. A muszkák is sok új művet

építetttek. A küzdőket csak egy sűrűn benőtt halom választja el. Nedsib pasa átvette a parancsnokságot. Egy dandár szombaton előre nyomult Sztadiezából és visszavonulásra kényszerítte a muszkákat, kik egy gyaloguton kerültek meg a szorost. A tartós havazás csakhamar járhatanná teheti a hegyeket.

Bukarestből jelentik a „Neue freie Presse“-nek decz. 14-ről: Ma 4000 muszka gyalogos vonult át a városban; még többet is várnak a legközelebbi napokban. A katonai tisztelgés, melyben Ozman pasa részesült, Muszkaországban csak a tábornagyokat illeti meg. Megjelenésekor mindenféle katona tiszteleg a fegyverével. Károly fejedelem ideérkezéséről szóló hír nem valósul meg; sőt inkább a fejedelem mindaddig a hadseregnél marad, mig a román csapatok kiegészítő részei lesznek a nyugati hadseregnek, melynek a fejedelem a fővezére. A czár itt 23 óráig fog időzni. Az a hír terjedt el, hogy Balaceanu bécsi román ágens beadta lemondását és Gika tbnok, eddig konstantinápolyi ágens lesz utódja.

Konstantinápolyból a következő hivatalos jelentést küldik szét: Mukhtar jelentí, hogy a kar i muszka parancsnok az ottani 5—6000 török sebesültet és beteget Erzerumba szándékozik küldeni. Eltekintve attól, hogy a mostani évszakban e szerencsétlenek legnagyobb része meghalna utközben; de ez intézkedés egy-

szersmind megsértése lenne a genfi conventio 6 pontjának, mely a haviselő feleknek kötelességévé teszi a fogságba esett sebesültek és betegek ápolását. Az ottomán hadsereg lelkiismeretesen teljesíti e kötelességet, mert a fogoly sebesülteket és betegeket ugyanoly bánásmódban részesíti, melyben saját katonái részesülnek.

A csatateréről.

Egy bécsi lap a következő magán-sürgönyt közli: Két napi harc után Horvatovics ezredes megszalotta Adlié helységet, két órányira Widdintől. Lesjanin ezredes a határon Alexináz mellett elfoglalta a tapolniczai magaslatokat. Az „Extrablatt“ a következő eredeti sürgönyt közli: Ágyudörgések, zsvio és hurráh kiáltások között utazott tegnap Milán fejedelem a harcztérre. A szerbek négy órányira közeledtek Widdinhez, a nélkül hogy ellentállásra találtak volna.

A „Havas“ jeienti: A törökök nagy erélylyel rendszeresítik a Balkán védelmi vonalát. Mondják, hogy a szerbek a határ átlépése után Prostina felé haladnak. Konoro tartomány összes lakosága felfegyvereztetett. Görögország actiójáról még nincs szó. — A Karsból Erzerumba szállított török sebesültek fele érkezhetett csak Erzerumba. A török lapok megerősítik a candiai lázadást és hogy Castaki, Adonides görögök és Sahir ebfendi holnap, mint a kormány megbízottjai Crétába utaznak.

Muhkarnak egy erzerumi, f. hó 18. távirata azt mondja, hogy az oroszok mozgása és élelmezése nagy nehézséggel jár. Most nem várhatni támadást. Nagy hideg uralkodik. — Hétfőn jelentéktelen csatározás volt a szerbekkel Nis-Novibazár környékén. — Szulajman pasa azon jelentése következtében, hogy a gyurgyevói orosz ütegek a ruscsuki, félholdas zászlóval jelzett kórházakra lőttek, a külügyminiszter tudatta a német nagykövettel, hogy ismétlés esetében a törökök visszatámasztással fognak élni.

A porta értesülvén az Olasz- és Görögország közt növekvő benső viszonyról, mivel az utóbbi mind fenyegetőbb magatartást tanúsít Törökország iránt, Szervek pasa megbízta a romai török követet, hogy kérjen fölvilágosítást a Quirinálton.

Bukarest, dec. 19. Ozman pasa tegnap egész törökkarával együtt Zimniczába érkezett. — Gurkó tábornok Szofia ellen nyomult hadtestével.

Torda-Aranyosmegye tisztújítása.

Megyénk tisztújítása a hó 20-án és 21-én folyt le. Sok volt a concursus az egyes hivatali állásokra, s nagy a küzdelem a jelöltek részéről, az eredmény mindazonáltal majd mindenik állomásnál nagy többséggel jutott érvényre, többeket pedig felkiáltással választottak meg.

Meglettek választva: alispánnak Miksa Elek, főjegyzőnek Rédiger Béla, aljegyzőnek Nagy Olivér, Cigerean János, főorvosnak Dr. Harmath Márton, tisztügyésznek Bartha Gergely, pénztárnoknak Puhl Ignácz, számvevőnek Nagy Albert, ellenőrző irnoknak Csipkés Albert, központi alorvosnak Bláha József, felvinczinek Schiesel Albert, topánfalvának Ersek Elek, állatorvosnak Mezei István; árvaszéki elnöknek Tarsoly Gábor, ülnököknek Gál Zsigmond Székely János, jegyzőnek Csongvai Béla; szolgabíráknak: a tordai járásba Veress Dénes, járásba Szabó Ferencz, egerbegyibe Moga László, felvinczibe Kovács Albert, marosludasiba Fosztó Géza, toroczkoiba Csongvai Lőrincz, topánfalviba Joannette Péter. Segédszolgabíráknak: a tordai járásba Almási János, a járásba Szabó Géza, az egerbegyibe Sükösd Samu, a felvinczibe Náduvari László, a marosludasiba Komjászegi Pál, a toroczkaiba Asztalos Gábor, a topánfalviba Zudor Ákos, kik a hivatali esküt a hó 21-én a bizottmány előtt le is tették.

Végül megemlítjük, hogy a megye bizottsága a volt főjegyző Szentkirályi Gábornak, és a volt árvaszéki elnök Velits Ödönnek, ernyedetlen buzgóságú hivatalos működésükért jegyzőkönyvileg köszönetet szavazott.

Levelezések.

Maros Ludas 1877. December 14-én.

A maros ludasi kiségitő takarékpénztár szövetkezet — igazgatósága — az első magyar általános biztositó társaságnak kolozsvári főügynöksége felkérésére folytán — úgy az ügynökséget — mint a biztositásokból befolyó pénzek kezelését elvállalta.

Igyekedni fog hogy mind helyben mind pedig a vidéken — e jó hitben álló biztositó intézetnek — megbizható és értelmes egyének által — ügynökök által — tetemes biztositásokat szerezzen.

Ennél fogva egész tisztelettel kéretnek fel úgy a helybeli mint a vidéki földbirtokosok, hasznbérletők s mind azon egyének kik tűz — jég vagy életbiztositásokat tenni akarnak járuljanak mindefféle biztositási ügyekben a maros ludasi kiségitő takarékpénztár — szövetkezet — Igazgatóságához, vagy az általa helyben és vidéken felkért biztositásokat szerző ügynökökhöz. —

A biztositásra vonatkozó nyomtatványok mindenkor találhatók. — Felvilágosítással készséggel szolgálhatunk bárkinek is! —

D.

Felvincz, December 15-én. 1877.

„Haladás“ tftks. szerkesztőjének

Tordán.

Becses lapja de czeber 5-ről 58-ik számában a hírek rovatában az tétetik közzé, hogy Felvinczen rövid négy hét alatt hat gyújtási eset fordult elő, miről a rendőrség talán hivatalos nyomozatot sem vett fel. Ez ügyre vonatkozólag bátorkodom úgy a Tek. szerkesztőségét mint a t. olvasó közönséget tudatni hogy azon állítás háromszorosan van naggyitva mert Felvinczen 1848 óta a mai napig is csak három gyújtási eset fordult elő még pedig az egyik ez előtt tizen egy vagy tizen két évvel, a jelzett négy hét alatti hat gyújtásból a valóság csak kettő, az igaz mind kettő egy gazda elien volt irányozva, mert két helyen és két versen történt s mind a kétszer felvinczi Lemberger Sámuel károsítására, azon állítás pedig, hogy a rendőrség talán hivatalos nyomozatot

sem tett volna az merőben alaptalan, mert tanu bizonyosságot tehet káros Lemberger Sámuel, ki jegyzőkönyv felvételénél a jegyzőkönyvet saját kezűleg írta alá, ez ügyre vonatkozó jegyzőkönyvek illetékes eljárás végett az első idei augusztus 7-ről 413. a második idei November 6-ról 605. szám alatt a felvinczi tekintetes járásbíróshoz bé lett terjesztve, tehát az egész hír nem egyéb mint az indítójának egy ros azkaratu koholmányja.

tisztelettel

Szacsvai Lázár
rendőr kapitány.

Barabás Miklós ünnepélye.

Jeles képirónk Barabás Miklós ötvenéves művészi jubileumát a magyar képző művészek, írók, tudósok és művészek Miklós napján ünnepelték meg legnagyobb tisztelettel és rokonszenvvel. Nemesak a főváros nem feledkezett meg a hazai képző művészet érdemeiben gazdag nestoráról, hanem a vidék is kifejezte legmélyebb üdvözleteit, melyek nemzeti ünnepélye emelték művészi jubileumát, kinek élete képző művészetünkben egy egész korszakot alkotó. Agg művészi életéről — jubileuma alkalmából hazai lapjaink számos életrajzi adatokat hoztak, melyek közül érdekesnek tartjuk mi is feljegyezni a következő adatokat: Barabás Miklós Háromszéken Márkossal született 1810 február 22-én. Alig volt 13 éves már önmaga erejére volt hagyatva, ez okból, de különben is minthogy a festészet iránt valódi szenvedélyt érezett — arcképfestésből kezdett élni. Még kis deák volt, midőn Zrínyi Miklóst Nagy-Enyeden lerajzolta, hol-már annyi tehetséget nyilvánított, hogy oktatóját is nagyon meglepte vele. 1828-ban Szébenben kezdett rendszeresebben foglalkozni a festészetrel, hol a híres Bruckenthal-féle képtárban másolgatni kezdett. Nemsokára innen Kolozsvárra rándult, itt érlelte magában azon eszmét, hogy ő művészpályára a festészetre adja magát. Daczára, hogy nagyatyja papot akart csinálni belőle — úgy történt, hogy ügyesen megtakarított pénzével 1829-ben Pesten keresetül haladva Bécsbe vette művészi pályájának kezdő működéséül, hol egy évig tartozkodott, mint akadémiai növendék. Bécsben elvégezvén cursusát Kolozsvárra rándult, hol már vele a lyceum számára Ferenc király arcképét lefestették, melyért 800 forint honorariumot kapott. 1831-ben Bukarestben a gazdag oláh urak nagyon felkarolták számukra (gyorsan felkarol-

tatván a művész) nagyon sok képet festett. 1833-ban Olaszországba utazott — egyik legforobb vágyát követve; itten csaknem két évig tartozkodott legtöbbet időzve Velenczében és Róma klasszikus falai között. Ezen idő közben lement Nápolyig jinnen visszafelé utját Lombardiának vevén, hol keresetül utazva egyenesen és megint 1835 utóján Bécsbe ment tartozkodási helyéül választva. Bécsből Szentpétervárra szándékozott menni, de úgy akarta a sors, hogy Pesten maradjon, itt találkozott Vörösmartyval és Bajzával továbbá irodalmunknak igen számos corypheusaival. Az aristokracziával gróf Széchenyi István ismertette meg, úgy annyira hogy művészeink között a legkedveltebb egyén lett a társadalom széles körében. Barabás volt első, ki 1840-ben az első magyar képző művészeti kiállítás létre jöttét megmozdította. 1836-ban választotta az akadémia tagjának. 1843-ban európai körutra indult innen visszatérve hó vágya volt boldog családi kört alakítani mit nem soká Budapestén szép tette követett, nőül vevén Bois de Chesne Zsuzsánna k. a. A boldog családi kört megzavarta azon drága vesztesség, mely nemsokára érte művészi szerettét neje halálával. Gyermekei közül két leány él egyik Maszák Hugó író neje. Legnagyobb művészte Barabásnak az arcképfestésben nyilvánul, — kortársai közül az irodalom, politika es művészet terén alig volt egyén kiről olajban vagy rajzonnal arcképet ne készített volna.

A királyt háromszor festette le egész alakban. Százakra megy festett arcképeinek száma. Sikerült genre képei is vannak így a „Székely arató kalácsa.“ „Czigány család,“ a nemzeti muzeum képtárában. „Oláh család,“ a bécsi képtárban. „Paraszt lakodalm.“ Továbbá kiválóan nevezetesek nagyobb képei közül a „Pest-budai lánchíd alapkövetési ünnepélye.“

Délután 4 órakor Pulszky Ferencz vezetése alatt a képzőművészeti társulat, az írók, tudósok és művészek keresték fel az öreg művészt lakásában. A képző művészeti társaság küldöttségét Pulszky bevezetvén meleg szavakat intézett az ünnepelthez, majd az országos képzőművészeti tanács nevében is üdvözölte.

Trefort Ágost vallás és közokt. miniszter Barabáshoz szintén üdvözlő levelet intézett. Háromszék megye közönsége és Debreczen város testületileg képviseltették magukat, üdvözlő táviratok az ország legkülönbözőbb vidékeiről érkeztek. Pulszky után Hatala Péter az írók-, és művészek, körének nevében üd-

TÁRCSA

A nők hivatásáról.

(Felolvasás.)

(Folytatás.)

Minnél nagyobb elismerésben részesült a szellemi tevékenység, annál inkább lett mérvadó mindkét nemre nézve, s a mily alakban nyilvánult mindkettőjöknel a szerint módosult életheben a szépnem fogalma.

Minthogy a társadalmi erények inkább a nevelés gyümölcse mindsem a hajlamé — és mind ilyenek bajosabban is örökölhettek, azért a szellemi választásnál nem is játszódtak oly fontos szerepet, mint a szellemi tehetség vagy lángész. A női vágy utáni törekvés így szólítá elre az első műproductumokat és ma is a szerelem hatalmas rugó a művészetben. A férfi munka jönléthez vezérelt — a női tevékenység ennek elvezéséhez.

A szerelmi választás fölemelt a hasznostól a széphez, s a mennyiben ezen szép magában rejté csiráját a magassabb fokú hasznosnak, — valóságos emeltyűje lett a nemesobb haladásnak.

Igen természetesen találunk, ha a

választásnál — a kölesönös hiányok kiegészítése céljából nála az ellentétek fölkeresése tulnyomólag nyilvánul s azért minden, mi ezen különbséget kevesbiti mint természet ellenes és haladást gátló — határozottan elvetendő; a két nem hivatáskörének czél nélküli összezavazása pedig teljesen kárhozatos.

Valamely szervnek megváltoztatott iránya használata más keresetmódra és más alakra idomítja azt; — a halak uszonyai így változtak át a madarak szárnyaivá; épen így magyarázhatja meg, hogy fia gyermekek folytonos női környezetben és foglalkozásban elleányosodnak, és megfordítva a nők ha ifjúságtól kezdve kizárólag férfi tevékenységre szoritatnak úgy a kenyérkereset mint élvezetekben, — nemesak a tett nőies kellemét, de a nőies gondolkodást és finom érzést is elvesztik, s lesz belőlük egy megnem határozható semleges „valami“.

Mi különbség van tulajdonképen a férfi és női hivatás közt? — Láttuk már, hogy a természet kezdettől fogva a hímeket a szerzésre, a nőket a fontartásra utalá. Így van ez más nap is az embernél; a mit a férfi munkássága kin megszerzett, azt a nő tevékenysége kell hogy otthon megtartsa és ápolja. Ő gyer-

mekeinek táplálója és nevelője, — a család központja, az erénynek őrzője, — sőt még több: ő a szépnem képviselője! A mit a magasabb férfiúi lelkesedés pillanatjai a képzelődés világában teremtettek, mindig visszatükrözi azt a nő egész lényében. Némely haladás csak nehezen sajátíttatik el a nőnem által, de azután annál jobban van megvédve a visszaeséstől. A lendítő fogalmaknak a férfiból kell kiindulni, de csak akkor lesz áldáshozó, ha a nőtől is felkaroltatik, ha velünk születik, ha már a zsenge korban belénk öltatik. Valamint a nyelv a legkitünőbb nevelési eszköz, úgy a legjobb nevelő az anya — és az eszköz tőle nyerte nevét: az „anyanyelv.“ Ezen képesség a nőben lakozó „valami“ és nemesak szülöttjeire, de egész környezetére kihat.

Egy tekintete elégséges, hogy a jónak hervadhatlan csiráját az ifju kebelbe oltsa; alig fog akadni itélő tehetséggel bíró férfi, ki ha végig tekint ifjúsága évein be ne vallja: hogy a nőkkeli érintkezés, jövőjére közvetlenül vagy közvetve elhatározó ne lett volna.

Hogy a nő magas hivaását betöltsesse, a természet a férfira ruházá szükségletei megszerzésének gondjait. Ezen tény érvényessége ellen föllehetne hozni a városokban élő kenyér nélküli nők nagy

számát. — Valamint a test betegsége zavart idéz elé a szervek összhangozó működésében, épen úgy feneklik társadalmunk ezen betegsége ama visszás állapot: mely a férfi és nő hatáskörében lábra kapott. —

Mi teszi a férfiakat házasság gyűlölké? mi tartja vissza, hogy egy magánosan álló lényt a család kötelékébe fölvegyenek? Mi egyéb, mint azon sajnálatos körülmény: hogy oly kevesen vannak a családban hasznos tevékenységre nevelte, és így nélkülök élni gyakran nagyobb szerenese mint bírásuk! A czélszerűtlen étetmód nőink közül sokakat betegessé tesz, fölületes nevelésök türelem és okosság helyett szenvedélyeséget, — gyermekeik iránti szeretet helyett — irtózást tőlök, — beszél érték helyett külső pompát — alapos ismeretek helyett nyelveskedést fejleszt bennök.

Igaz, hogy a nők számra nézve többben vannak, de csak azért, mert daczára a fia szülöttek túlszámának, a halandóság közöttük fölötte nagy. — Neveljük leányainkat épen csak a családért, akkor a még oly ijesztő gyermek halandóság is kevesbedni, — a szellemileg es testileg buták száma apadni fog; a pártában maradt nők a háztartásban másokká: jóltevőivé és áldássá válnak gyermekeikben gazdag anyák körében.

(Vége köv.)

vözölte. Nemos Nandor gróf, ki a háromszéki küldöttséget vezette átadván a művész szülő földjének üdvözléit. Teleny Károly a kartársak és tanítványok nevében üdvözölte az ösffestőt, míg végre a banquetre Pólik Béla meghívta, melyet Barabás áthatva e rokonszenves megiszteltetés által meghatóan köszönt meg azon ígérettel hogy a banquetten meg jelen.

Az asztaloktól 10 óra tájban kitűnő hangulatban felkerekedett s még egy kevés ideig feesege, — egyszer csak megérkeztek a „barna fezők“ és ráhúzták „Ha bemegyek a kocsimába.“ — „zen-delezzik a Miskolczi kaszárnyát“ stb. volt csapongó kedv, — a fiatal nemzedék azonnal reá rántotta magát, — jóízűen forgatták a szép fiatal lányokat és aszszonykákat. Fesztelenség, kedély vert tanyát, midőn e sorokat írom még fülem-be hangzanak Rác Poli kedvencz esárdás darabjai — és a „hogyan volt.“ . . .

Havadi Dózsa Géza.

A fényképezés és az állandó fényképek.

A fényképezés, mely a távirás és gőzgépekkel a találmányok legbámulandóbbjai közé tartozik, ma már a más kettővel együtt oly általánosan elvan terjedve, hogy csak az okozatot létrehozó természeti erőknél elmélkedni szerető fej bámul rajtuk, — de a közönség legnagyobb része úgy tekint, mint már megszokott valamit.

Az általános elterjedés következtében tehát alig van csak némileg is művelt család, melynek valamely tagja le ne fényképezte volna magát, s így a legtöbb háznál találunk fényképeket, s ezek között olyanokat, melyek a folytonos halványodás miatt már alig ösmerhetők fel; pedig egy ily kép a család előtt gyakran megbecsülhetlen emléke egy elhunyt kedves egyénnek. Ilyenkor látja aztán a közönség leginkább, mily jó volna, ha a megszokott hű fénykép egyszermint állandó is lenne.

Megjegyzendő, hogy a fényképek elhalványodási ideje, végtelenül különböző. Ugyanis, míg a fényképezés tekintélyét súlyosztó, szerteszét utazó kontárok már ujján is halvány, — világos, — erőlen pépei 3 — 4 év múlva alig ösmerhetők fel; addig az alapos képzettségű fényképező művei, különösen az arez féldalalát árnyal borító ugynevezett: reubrandt — képek, évtizedek múlva is erőteljesek; legfolyóbb kevéssé megsorgulnak. Ki azonban fehér világos arezkepeket rendel, nem szeretvén, ha az arezon árny is létezik, annak képeit hamarabb elhalványítja az idő befolyása mint az árnyas, — erőteljes képeket.

A tudományok szenvedélyes buvárai közül azok kik a continens különböző pontjain folytonosan azon fáradoznak, hogy a fényírást hovatovább tökéletesítsék, az ugynevezett: kő-fényrajz (Shototlográphia) által már nyújtottak egy oly találmányt az emberiségnek, melylyel a rendes fényképekkel finomság és szépségben teljesen egyező képeket állandó olajfestékkel épp úgy nyomtatni, mint a fa vagy acél-metszeteket. E képek száradáson — át állandók, de csak százával s ezrével rendelkeznek, mint a nyomtatványok, s ezért inkább kiadandó munkák illusztrálására, mint egyes egyének használatára szolgálnak.

A szénfényképek feltalálása által nyújtott tehát a tudomány újabb időben oly eszközt, melylyel úgy az egyesek mint családok állandóan megörökíthetik magukat. Van tehát mód, melylyel az eddigi elhalványuló képek helyett állandó s a késő utódokra is épen átszállókat készíthetjük!

És e találmány megbecsülhetlen lesz mindazokra nézve, kik a képeket nem csak mint albantóteleket vagy aztalaszt, hanem mint kedves emléket tekintik.

Vége köv.)

H i r e k.

— A kik fizetési kötelezettségeiket lapunkkal szemben nem teljesítették, teljes tisztellel kérem nek fel, hogy azt lehetőleg mielőbb teljesíteni méltóztassanak; mert a jövő évre semmi nemű hátralékot átvinni — a könnyebb és rendes kezelés szempontjából nem akarunk.

— **Lugosián Jakab**, helybeli g. cath. esperestől egy quási ezüfólatot vetünk egyik a metropoliták figyelmébe ajánlott cikkünk ellen. A ezüfólat ebből áll: „Nem igaz, hogy tétlen, hanyag és részvetlen vagyok a román iskolák ügye iránt; s hogy a lapjában reám is rakott piszoktól és gunyólt magamat tisztázni vagyok kénytelen.“ A végén pedig perrel fenyegeti lapunkat, ha állításainkat vissza nem vonjuk. Lugosián úrtól mindenek előtt megkérdehetők, hogy mi jusson elegendett ez ügyben, midőn cikkünk általánosságban volt tartva; de már, ha beleegyezett megváltuk volna statisztikai adatokkal annak bizonyítását, hogy ő nem tétlen, hanyag a román iskolák ügye iránt, mert adatok ellenében adatokat hozhattunk volna mi is fel s az ügy tisztázható volna. Így mind a rossz prókátor tagadni és nem bizonyítani — igyekezőn, n. után hivatalosan ez ügyben beleegyezett, legtávolabbról sem tisztázza magát. Nyilatkozatának tért nem adunk, mert mi Lugosiánt meg nem támadtuk — hanem igyekezzék az esperesteket összegyűjteni és in solidum felelni a vádakra s akkor szóban állunk mindenikkel, de mindenikkel külön disputálni sem időnk, sem kedvünk. Vegyék ezt tudomásul s csináljanak a szerent.

— **A túzóitói hangverseny** e hó 20-ról elmaradt s helyette ugyan e testület az ünnepek alkalmával egy bált rendez, melyre a meghívók már szét is küldettek.

— **Velits Ödön** megyénk árvaszékének elnöke a tisztújításon úgy a főjegyzői, mint az árvaszéki elnökségi állomásnál kisebbségben maradt; ezt mélyen sajnálhatja mindenki, a ki a volt elnök munkásságát és ismereteit ismerte.

— **Hermán Ottó**t hírszerint állomásától emozditják, a budapesti botrányok előidézőse miatt.

— **A telephonnal** (messzeszó) nagyobb távolságra is tettek kísérletet. Így a budapesti távirda főigazgatóság Székes-Férvárra intézett villany-be-szédet, s az a legtisztábban érhető volt Egyébiránt, a németlapok szerint Varzin (Bismark nyaralója) és Berlin között rendszeres összeköttetés volt e nyáron a távbeszélővel. Mindezek arra mutatnak hogy e természeti közvetítő maholnap egyike lesz a legesodásabb és leggyakorlatibb eredményü találmányoknak.

— **A muzsika czár üdvözlésére** Brassóbol, a nevét viselő közös gyalogezredből küldöttség ment de koránt sem azért — mint ezt a „Gaz. Tráns.“ el hitetni akarná, hogy fejére a pleznai kétes dicsőségű győzelem (?) alkalmából eserkoszorút tegyen, hanem minthogy tegnap e tetleg száz éve, hogy az orosz czárok ez ezred tulajdonosai. Nem nagy érdem, kár az uti költőgért.

— **Szigethi Sándor** városunk köz. tiszteltem álló polgármestere gondos orvosi ápolás folytán, hosszas betegségéből felüdült.

— **Tisztújításunk lefolyt.** Van 6 évre tisztikarunk. Az érdeklődés a választás iránt nagy volt. Sürgős-forgás minden irányban s végződött a Miksa-párt győzedelmével. Némely posztra váratlan ütött ki a választás eredménye s ennek oka a vodum fogdosás. Az isten szava nyilatkozott, már nincs többé tréma, következett a bánat. A választók száma mintegy 200 volt. A gyűlés ma ér véget 3 napi tartás után.

— **Az új tisztikar** tegnap délután testületileg tisztelgett br. Kemény György főispánál és Miksa Elek alispánál.

— **Az asszony, ki, mint** mult számunkban említettük Várfalván fia házat meggyújtotta, befogatott s a mint a esendörök hozták volna, Sinfalván meghaltak, a hol éjjel egy kóst a szívébe döfött s elhalt.

— **Dolinay Gyula** „Hasznos Mulattató“ és „Leányok Lapja“ ezimű ismert vállalatára kibocsátotta az előfizetési felhívást, és mi ezúttal is szíves örömmel hívjuk fel ezen jóra való lapokra a közönség figyelmét. Nem új kísérletről van itt szó, hanem már évek hosszú sora óta fennálló és megerősödött vállalatokról.

— **„A Hasznos Mulattató“** könyvalaku vaszkos füzetekben jelenik meg számonként a hazai legkitűnőbb íróktól rendkívül érdekes közleményeket hozván a mindkét nembeli serdült korú ifjuságnak. Ára negyedévre 1 frt.

— **A „Leányok Lapja“** Kizárólag az ifjú hölgyek komoly irányú közlönye melyből a kitűnő szépirodalmi rész mellett a gazdaszszonykodási téren is sokat lehet tanulni. Megjelenik harmadfélven a legdiszesebb kiállításban, előfizetési ára negyedévre 1 frt. — Mindkét lap együtt megrendelve félévre 3 frt. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest ősz utca 15 sz.

— **Ifjusági és népkönyvtárak** számára nagyon ajánlatos Dolinay főlyó iratai, melyek sűrű időközökben megjelenő füzetekkel már maguk egy kis könyvtárt hoznak létre. Nagyon eljött az ideje hogy az ifjúsági és népkönyvtárak szervezését végre komolyan kezdeményezzük!

— **Czigány-praktika.** Disznótor volt a napokban egy nagyvárad polgárnál. A leölt sertésnek egyes, még el nem takarított darabjai, szalonája sonkájastb. a folyosón valának elhelyezve egy mosószekeken. Jön két cigánkoldus, s meglátva a szemöket kápráztató válogatott husamut körülnéznek, tanakodnak. Rög-tön kész a terv. Az egyik behunyja szemét s megy egyenesen a zsiros falatok felé. A szobában mulatók egyike azonban észreveszi, kisiet és ráivall a szemét lehunyva tartott cigányra. „Vak azs, instáló!“ kiált a társa. „Vak-e?“ kérdi a vendék, ki csak azelőtt 2—3 nappal, látta a semmirevalót, hogy az utczákon részegen gajdolt. „Lássuk csak!“ Jót húzott erre a rögtönös vakra, mire ez kerekre nyitotta a szemét s megiramodott.

— **A nagy feltűnést okozott párbaj** ügye melyben Perezel Aurél, az igazságügyminiszter fia szept. 26-án elesett e hó 17-én került a budapesti törvényszék elé. Wagner László ügyetemi tanár nyíltan válaszolt a hozzá intézett kérdésekre, s többi közt mondta a párbaj oka felől, hogy Perezel közte és neje közt a családi viszonyt oly mérvben megsértette, mely a párbajt elkerülhetlenné tette, habár ki kel jelentenie, hogy nejét kárhóztatni nincs ok. A tárgyalás a hírlapokból eddig ismert részletek kivül semmi újabbat nem tüntetett föl. A törvény szerk Wagner egy évi fogságra ítélte, a segédek pedig (Szűry Dénes, Leövei Sándor, Ivánka Oszkár és Sztányi Ödön) egy havi fogságra. A vádlottak fellebbeztek.

CSARNOK

A társadalmi alkalmazkodás és a siker eszközei.

Dr. Matheus, Smiles és mások után.

EDELENY.

(Folytatás.)

Miként bírja meg [gyenge szervezete ezen testi s lelki erő megfeszítést a nélkül, hogy ő-sze roskadna. A roppant erőfeszítés tartja őt fenn, — mondá orvossa — s teste csak akkor fogja a mértéktelen fáradsalmak utóhatását megérezni, ha ezen

gigászi lélek tétlenségre lesz kárhóztatva. Egyszerű ebédje után titkárval dolgozó szobájába vonult, előterme megint megtelt, s így ment ez tovább éjjelig. Majd miniszteri konferenciák voltak, majd hadi-tanácskozások: majd a képviselők ülésén, vagy katonai szemlén kellett megjelennie. Az utóbbi majd minden nap megesett; mert az ujra alakított zászlóalj a földből látszódtak teremni, s ezek egyetlen egye sem ment el a nélkül Debreczenből, hogy Kossuth előbb szemlét ne tartott volna föltte s beszédet ne intézett volna hozzá. És mind e mellett is tudott volna időt szakítani arra, hogy az ország minden tájkára nem csak hivatalos; de magán leveleket is küldözgesse, melyek mindenike a haza ügyét érdeklő utasítást tartalmazott. —

Ha bármely téren ezélt akarunk érnei, okvetlen szük ég van arra, hogy minden időnkét jól föl használjuk. A híres Franklinnak valóban nagy igaza volt midőn azt mondá, hogy „ha szereted életedet, akkor ne pazarold az időt, mert ebből készül az élet.“ Gladston pedig azt mondá, hogy „Hidjenek nekem ha mondom, hogy a takarékoság az időben, nagyon jól és nagy uzsorával fizet vissza a későbbi években, — úgy hogy meghaladja a legvérmesebb reményeket, és hogy annak elfecsérlése össze sorvasztja önöket értelmi és erkölcsi alakjukban egyaránt legsötétebb számításai-kon felül.“

Tökéletes igaz az, hogy a vagyon vesztését kipótolja a szorgalom, — elvesztett tudományt a tanulás, elvesztett egészségét a mérséklet vagy orvosser, — de az elvesztett időt, nem pótolja semmi.

Az emberek folyvást azzal esalják önmagukat, hogy szeretnék ezt vagy amazt a kívánatos dolgot megtenni, — de nem érnek rá. Holott idejük egy nagy részét, hasztalanul elfecsérlik. — Budapest — jurista koromban sokat nevettem egy más különben értelmes tanárjelöltön, a ki a kávéházban — hírlappal kezében — naponként órákat elbeszélgetett arról, hogy rémitő elfoglaltsága miatt a hírlap olvasásra is alig szakíthat néhány perczet.

Időnk minden részét tövékenység-gel kell eltölteni. A legnagyobb házak is csak kis téglából épülnek. A milliósok birók vagyonukat — nem nagyszerű aratások, ha nem kicsinyes, fokozatos egymásra halmozás által, nem nagy örökségek, vagy óriás üzérkedések, hanem az által szerzék, hogy az oly kis összegeket megtakarították, melyeket mások elfecséreltek, gondjuk volt a krajezárta, s így halmozódott fel vagyonuk.

A naponkénti néhány percz, évek alatt sok időt képvisel. Ez ország résznek van egy szülőltje, kit fiatalasága daczára, nagy tudománya, szakismerete, a nemzet első emberei közzé emeltek. Ez Hegedüs Sándor országgyűlési képviselő és hírlapíró. Tanuló korában az önfenn-tartás szükösége neki is sok idejét elvevé, — s ép ezért a megmaradt időnek minden perczét hasznosan akará eltölteni. Rendszeren az előadásokra olvasmányokat is vitt fel, — melyekből az egyik tanár távozta és a másik bejövetele közti néhány percznyi idő alatt olvasni szokott. Midőn egyszer kérdém tőlle, hogy miért használja föl e néhány perczet is, fölvilágosított hogy e majdnem semminek látszó idő egy év alatt annyit tesz, miszerint évenként 6—7 vasok kötetet olvas el így. Természetes idejének többi részét is, ezen arányban használta föl; s így szerzé meg azon országosan ismert tudományos képzettséget, — hogy ma már szava a szakkérdésekben mondhatni döntő befolyással bír.

(Folyt. köv.)

Felolós szerkesztő és kiadó tulajd. Volz B.

lett a

F

Eze

pitő-szer
zonyul Sz
senesél
eltávol
A R
szinü, b
teszi, a
öregség.
Budapes

Kotozsvá
Tordán
Nagy ered

VO

Az általán
Magyar I
A Magya
Közhaszn
Istvánbác
Protestán
Falusi Ga
Lidéz
Honvéd
Népszásló
Nemzeti
Iparos Fer
Deák Fer
Eötvös Na
Nevezzünk
Határidő

Íródi Fa

Tárca Na

Ugyanaz

Kaphat

Magyar A

Vezérköny

Fali Tábla

Nyelvtani

Magyar II

és

Rajzminál

Utmutató

Írásbeli m

Nyomatás

ABC és O

Első nyelv

Nemzeti k

Számolási

H I R D E T É S E K.

SZÉPSÉG! IFJUSÁG!

felülmulhatatlan

BÖRSZÉPÍTŐ-SZERNEK

lett a hölgyvilág által általánosan elismerve, a hivatalosan megvizsgált, kitünő, ártalmatlan, valódi

RAVISSANTE

Dr. LEJOSSE-től,

PÁRIS-ban

Ezen világhírű bőrtisztító-szer valamennyi szé-
pítő-szer között leghitelesebb és leghatásosabbnak bi-
zonyul szeplők, napégés, rezesség, sárgafoltok, pör-
senések, kiütések, himlőhelyek, sömör stb. biztos
eltávolítására.

A RAVISSANTE az arczszínek feltünően szép, halvány rózsá-
színű, bársonyszerű fiatal üdéséget ad, a bőrt és kezeket gyöngéddé
teszi, a lég behatásától megóvjá s gyöngéd bőrt szerez a legkésőbbi
öregségig.

Budapesten kapható valódi minőségben **TÖRÖK JÓZSEF**
gyógyszerész úrnál, király-utca 7 sz.

Kolozsvárt VALETINI ADOLF ur gyógyszerertárában.

Tordán TRAJANOVICS EDE ur gyógyszerertárában

Nagy eredeti üvegtok ára 2 f. 50 kr. Kis eredeti üvegtok ára 1 f. 50 kr.

KÖZPONTI SZÉTKÜLDÉSI RAKTÁR:
SCHWARZ HENRIK

Budapest, Mária Valéria-utca 9 sz.

Figyelemreméltó idegbajok- és nehézkórban szenvedőknek

Legújabb feltalált gyógy mód

Számtalan hálaíratot

mutathat fel sikeres gyógyításról

Sylvius Boas

Specialista idegbajokban

Értekezhetni reggel 8 órától este 8 óráig
BERLIN SW.

Friedrichstrasse 22.

Levélbeli megkeresésre is.

Díj csak sikeres gyógyítás után fogad el.

Rövid idő alatt és sikeresen gyógyít

SYLVIUS BOAS urnak az Auxilium orientis feltalálója

Specialista idegbajokban
Berlin Friedrichstrasse 22, I.

Igen tisztelt uram!

Hosszu évek óta idegbántalmakban szenvedek s miután e be-
tegség elviselhetlené vált segítséget kerestem a Tiflis odassa és Bécs leghíre-
sebb orvosainál, kiknek rendelése azonban pillanatnyi enyhülésnél egye-
bet nem eredményezett.

Ekkor megismerkedtem egy emberrel, ki az előtt az enjémhez ha-
sonló bajban szenvedett s ön által sikerrel, gyógyított. E férfi azt ál-
lította, hogy önszádkat művel s valóban helyre állított egészsége a leg-
jobb bizonyíték volt. Elhatároztam tehát önhez fordulni s hála az égnek
ön meggyógyított s vissza adta nekem az életet. Örömeimet nem bírom e
felett kifejezni. Fogadjon e 300 rubelt mint hálaim egy kis jelét. Legyen
azonban meggyőződés hogy hazámba vissza téve első dolgom leendő elis-
meresemet még jobb kifejezhetni.

Abamelik Joen herceg.
Tiflisből a fekete tenger mellett

(15-74 102)

VOLZ és TÁRSA könyvkereskedésében Tordán, kaphatók a következő általánosan kedvelt naptárak az 1878-ik évre.

Az általános Közkeveltségű közhasznú Erdélyi képes Naptár ára	30 kr.
Magyar Polgár Nagy Naptára tisztiezim tárral	60 "
A Magyar nép	30 "
Közhasznú és közszéplő N.-Enyedi Naptár	28 "
Istvánbácsi Naptár	50 "
Protestáns új képes Naptár	50 "
Falusi Gazda Naptára	80 "
Lidércz	6 "
Honvéd	60 "
Népszámló Naptár	40 "
Nemzeti nagy képes Naptár	1 frt. —
Iparos Naptár	50 "
Deák Ferencz Naptár	50 "
Eötvös Naptár néptanítók számára	60 "
Neveünk Naptár	40 "
Határidő Naptár, mindennemű hivatalnokok, ügyvédek, jegy- zők, orvosok, gazdatisztek, utazók és üzerek számára	1 frt. 20 "
Írói Fali Naptár, mindennemű hivatalok, írók, pénzin- tézetek, egyletek számára	30 "
Tárcza Naptár a művelt világ részére	20 "
Ugyanaz érez vagymás diszkötetű téblával	40 "

Kaphatók még a következő tankönyvek Népiskolák számára:

Magyar ABC és elemi olvasókönyv Gönczi Páltól	ára 14 kr.
Vezérkönyv ehez	18 "
Fali Táblák Göntzi Páltól	2 f. 40 "
Nyelvtani gyakorlókönyv Nagy Lászlótól a Népiskolák II. és III. IV. osztályai számára, ugyan ezekhez vezérkönyvek	20 és 32 kr.
Magyar olvasókönyv Gáspár Jánostól a Népiskolák II. III. IV. V. és VI. oszt. számára. Vezérkönyv a Beszéd és értelem gyakorlatokhoz Nagy Lászlótól	24 kr.
Rajzminták Szabó Endre és Tóth Tamástól	1 fr. —
Utmutató az elemi Rajzitanításhoz Maszák Hugótól	60 kr.
Írásbeli mozgatható betűk	70 kr.
Nyomatásbeli	60 kr.
ABC és Olvasókönyv a katolikus elemi iskolák számára	18 "
Első nyelvyakorló és olvasókönyv a luth. el. isk. számára	27 "
Nemzeti kis ABC	12 "
Számolási Gyakorlókönyv, Népiskolák számára	25 "

Számtan a Népiskolákban Brassai S I.	40 kr.
Számvetés " Példatár " II.	18 "
A Földrajz elemei Herceg Sándortól	20 "
Első oktatás a Földrajzban Erdődi Jánostól	ára 25 "
Kis biblia Szász Károlytól	25 "
Magyarország Története Rajesányitól	30 "
Szépírásminta magyar	10 "
" német	12 "
Az illem és tisztosság arany szabályai	25 "
Rendszeres utasítás a szép és gyors írás 3, — legfelyebb 4 hó alatti elsajátítására Fiedler Tamástól	50 "
Európa kézi abrossza	25 "
Az Osztrák-Magyar Monarchia kézi abrossza	25 "
a Magyar Korona országai kézi abrossza	25 "
Továbbá ugyan csak fennirtaknál kapható:	
Föld és Természetrajz Jánosi Ferencztől	40 "
O- és Uj- Szövetségi Szt.-Történetek Éltés Károlytól	80 "
Egri elemi Kátó	8 "
" Kis	18 "
" Közép	32 "
" Nagy	50 "
Bibliai Történet kisebb Roder Alajostól	23 "
" nagyobb	60 "
Számtan Császár Károlytól I.	60 "
Népszerű Természettan Orbán Józseftől	60 "
Önsegély, Orvosi tanácsadó Dr. Ernst L.-től	2 f. —
Selbsthilfe, Arzthlicher rathgeber von Dr. L.-Ernst	2 f. —
Magyar német és Német M. Zzebszotár Bullagitól egybe- kötve börsarokkal	2 frt —
Napkeleti virágfüzér díszes kiállításban	50 "

Ezen kívül nagy raktára a felsőbb iskolai könyveknek, a ne-
talan hiányzó iskolai vagy más bármintemű iródmű termékek gyor-
san és eredeti árban beszereztetnek. Dus raktára minden az iskolák-
ban szükségelt cikkeknek Iró-, Papir és Rajzszerkeknek a legjutá-
nyosabb szabott áron. — Vidéki megrendelések gyorsan és pon-
tosan eszközöltetnek. Végre pedig —

K Ö N Y V N Y O M D Á N K

elvállal minden nemű nyomtatványokat szintén a legjutányosabb
árak mellett,